

Lovforslag nr. L 16. Fremsat den 8. oktober 1997 af finansministeren (Mogens Lykketoft)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om statsgaranterede studielån og lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld

(Lempelse af reglerne for tilbagebetaling og eftergivelse af statsgaranterede studielån mv.)

§ 1

I lov nr. 372 af 14. juni 1995 om statsgaranterede studielån foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »pengeinstitutter«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

2. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Efter anmodning kan et statsgaranteret studielån overføres til Hypotekbankens bankvirksomhed, som kan yde låntager et nyt lån svarende til det beløb, der er nødvendigt for at indfri studielånet i låntagers hidtidige pengeinstitut. Statens garantiforpligtelse opretholdes uændret over for Hypotekbankens bankvirksomhed.

Stk. 2. Rente, rykkergebyrer og ekspeditionsgebyrer på studielån, der overføres til Hypotekbankens bankvirksomhed efter stk. 1, fastsættes af Hypotekbankens bestyrelse på grundlag af bankvirksomhedens sædvanlige udlånsvilkår. Bestyrelsen fastsætter regler for administrationen af lån, der overføres efter stk. 1.«.

3. § 4, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Finansministeren fastsætter renten for indfrieede statsgaranterede studielån. Renten fastsættes for et halvt år ad gangen som Hypotekbankens bankvirksomheds gennemsnitlige rente for statsgaranterede studielån i det forudgående halvår med et tillæg på 1 procentpoint.«.

4. I § 5, 1. pkt., indsættes efter »Pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

5. I § 8, stk. 1, indsættes efter »pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

6. I § 8 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Afgørelser, der træffes af Hypotekbankens bankvirksomhed, kan påklages til Finansministeriet. Finansministeren fastsætter nærmere regler for klageadgangen, herunder regler om klagefrist.«.

§ 2

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld, jf. lovbekendtgørelse nr. 547 af 26. juni 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 1 udgår: »i pengeinstitutter«.

2. Overskriften til kapitel 1 affattes således:
»Tilskud til statsgaranterede studielån«.

3. § 3, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Har låntager flere statsgaranterede studielån, foretages en samlet opgørelse.«.

4. I § 3, stk. 1, 3. pkt., udgår: »med pengeinstituttet«.

5. I § 6, stk. 1, udgår: »i pengeinstitutter«.

6. § 6, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»Har låntager flere statsgaranterede studielån, fordeles tilskuddet forholdsmæssigt.«.

7. I § 7 indsættes efter »studielånet«: »som misligholdt mv.«.

8. I § 8, 1. pkt., indsættes efter »Pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

9. I § 12, 2. pkt., indsættes efter »pengeinstitut«: », herunder i Hypotekbankens bankvirksomhed«.

10. Kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3

Eftergivelse af studiegæld

§ 13. Hypotekbanken kan efter ansøgning eftergive studiegæld, som låntager ikke kan tilbagebetale med passende ydelser i løbet af en 15-årig tilbagebetalingsperiode.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel omfatter statslån, studielån og statsgaranterede studielån ydet efter uddannelsesstøttelovgivningen.

§ 14. Hypotekbanken kan tidligst behandle en ansøgning om eftergivelse 12 år efter, at 1) låntager har afsluttet eller afbrudt sin uddannelse,

2) låntager har påbegyndt tilbagebetalingen af gælden, eller

3) tilbagebetalingspligten er indtrådt efter lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statsgaranterede studielån.

Stk. 2. Hvis tilbagebetalingen har været udsat på grund af fortsat uddannelse, forlænges den i stk. 1 fastsatte periode tilsvarende.

Stk. 3. Hvis låntager modtager førtidspension eller invaliditetsydelse efter lov om social pension, finder stk. 1 ikke anvendelse. Hvis låntagers erhvervssevne er nedsat i tilsvarende omfang, kan Hypotekbanken se bort fra 12-års kravet i stk. 1.

§ 15. Låntagere, der har statsgaranterede studielån, kan efter ansøgning få en tilkendegivelse om, og i hvilket omfang Hypotekbanken kan eftergive studiegælden, når 12-års perio-

den i § 14, stk. 1, er udløbet. Det er en betingelse for at opnå en tilkendegivelse, at

1) der er forløbet mindst 9 år af 12-års perioden i § 14, stk. 1, og at

2) låntager enten

a) har indgået og overholdt en aftale med sit pengeinstitut eller Hypotekbankens bankvirksomhed om studiegældens tilbagebetaling, eller

b) låntager umiddelbart efter, at Hypotekbanken har overtaget lånet som misligholdt, har indgået og overholdt en aftale om studiegældens tilbagebetaling.

Stk. 2. Hvis Hypotekbanken efter stk. 1 tilkendegiver, at låntagers studiegæld kan eftergives helt eller delvist, overtager Hypotekbanken studiegæld, som administreres af pengeinstitutter eller Hypotekbankens bankvirksomhed. Herefter standses forrentningen af låntagers samlede studiegæld, og Hypotekbanken fastsætter vilkårene for gældens fremtidige tilbagebetaling.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om betaling af et gebyr for en tilkendegivelse efter stk. 1.

§ 16. Hypotekbanken træffer afgørelse om, og i hvilket omfang studiegælden kan eftergives, efter en samlet vurdering af, om

1) låntagers hidtidige tilbagebetaling har stået i rimeligt forhold til gældens størrelse og alder eller til låntagers bruttoindkomst, og

2) låntager med sin forventede bruttoindkomst kan betale mere af gælden inden udløbet af den 15-årige tilbagebetalingsperiode, jf. § 13, stk. 1.

Stk. 2. Er den 15-årige tilbagebetalingsperiode udløbet, træffer Hypotekbanken afgørelse på grundlag af en vurdering efter stk. 1, nr. 1, for perioden frem til ansøgningstidspunktet.

Stk. 3. Ved afgørelsen er Hypotekbanken bundet af en tilkendegivelse om eftergivelse efter § 15, stk. 1, hvis låntager har tilbagebetalt gælden i overensstemmelse med de vilkår, som Hypotekbanken har fastsat efter § 15, stk. 2. Afgørelsen om eftergivelse træffes på grundlag af låntagers økonomiske forhold ved 12-års periodens udløb.

Stk. 4. Statsgaranterede studielån samt stats- og studielån, som eftergives helt eller delvist, overtages af Hypotekbanken.

Stk. 5. Finansministeren kan fastsætte regler om tilbagebetaling af studiegæld, der ikke eftergives, herunder om forlængelse af tilbagebe-

talingsperioden ud over 15 år. Finansministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvilke oplysninger pengeinstitutterne, Hypotekbankens bankvirksomhed og låntager skal fremskaffe til brug for bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse af studiegæld.

§ 16 a. Hypotekbanken kan omgøre en afgørelse om hel eller delvis eftergivelse af studiegæld, hvis

- 1) låntager har afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgningen om eftergivelse, eller
- 2) låntager ikke overholder vilkårene for en delvis eftergivelse af gælden.

§ 16 b. Efter fornyet ansøgning kan Hypotekbanken genoptage en afgørelse om eftergivelse, hvis låntagers indkomstforhold forringes væsentligt inden for den 15-årige tilbagebetalingsperiode.

Stk. 2. I tilfælde af genoptagelse af en afgørelse om eftergivelse efter stk. 1 træffer Hypotekbanken ny afgørelse efter de regler, der var

gældende på tidspunktet for den oprindelige afgørelse.

§ 16 c. Hvis låntager har anden betydelig gæld end studiegæld, kan Hypotekbanken henvise låntager til at søge om gældssanering efter konkurslovens regler.

Stk. 2. Studiegæld, der er nedskrevet efter en kendelse om gældssanering, kan ikke eftergives efter reglerne i denne lov.

§ 16 d. Afgørelser, der træffes af Hypotekbanken efter reglerne i dette kapitel, kan påklages til Finansministeriet. Finansministeren kan fastsætte nærmere regler om klageadgangen, herunder regler om klagefrist.«

§ 3

Stk. 1. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af finansministeren, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 2, nr. 10, træder i kraft den 1. januar 1998 og har virkning for låntagere, der ikke tidligere har fået bedømt en ansøgning om eftergivelse af studiegæld efter de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning – lovforslagets formål

Statsgaranterede studielån kunne ydes i perioden 1964 til 1989, men blev efter en overgangsordning endeligt afskaffet i 1993. Lånene blev ydet af låntagernes pengeinstitut mod en statslig garanti på 100% af lånebeløbet inkl. renter og omkostninger.

Ved udgangen af 1996 udestår fortsat en restgæld i pengeinstitutterne på ca. 2,2 mia. kr., fordelt på ca. 36.000 låntagere. Både restgælden og antallet af låntagere er dog godt halveret i de seneste 5 år. Den gennemsnitlige bankrente for disse lån er pt. 6,2%, men har i årenes løb været langt højere, hvilket især gjorde sig gældende i højrenteperioden i 1980'erne. Det er således ikke indtrykket, at statsgarantien, som har gjort lånene risikofri for pengeinstitutterne, i alle tilfælde har afspejlet sig i rentens størrelse.

Misligholdes det statsgaranterede studielån, indfrier Hypotekbanken lånet på statskassens vegne. Gældsforholdet til skyldneren overtages af Hypotekbanken og behandles stort set som restancesager. Ultimo 1996 udgjorde restgælden på misligholdte statsgaranterede lån godt 2,2 mia. kr., fordelt på ca. 27.000 debitorer. Restgælden har været svagt stigende de seneste 5 år, mens antallet af debitorer har været svagt faldende. Tilgangen af misligholdte lån forventes i de kommende år at være på ca. 140 mill. kr. årligt, hvilket nogenlunde svarer til de årlige indbetalinger på misligholdt studie­gæld.

Med henblik på at lette situationen for personer med store statsgaranterede studielån har Folketinget tidligere vedtaget to ordninger, nemlig *tilskudsordningen* og *eftergivelsesordningen*.

Tilskudsordningen indebærer, at låntager kan få hjælp til tilbagebetaling af statsgaranteret studie­gæld. Tildelingen sker på grundlag af en beregning, hvor studie­gældens størrelse og låntagers indkomst- og formueforhold sammenholdes.

Eftergivelsesordningen indebærer, at låntager 12 år efter, at uddannelsen er afsluttet eller afbrudt, kan søge om at få eftergivet sin studie­gæld helt eller delvist. Hel eller delvis eftergivelse kan bevilges, hvis låntager på grund af økonomiske, erhvervsmæssige eller sociale forhold ikke kan betale gælden tilbage.

Uanset de allerede etablerede ordninger er der dog fortsat en ikke helt lille personkreds, der på grund af længerevarende uddannelsesforløb og den periodevis høje rente på de statsgaranterede studie­lån er økonomisk vanskeligt stillet. Det er påpeget, at 12 år kan være for lang tid at vente på at få afklaret, om studie­gælden kan eftergives, og der kan være risiko for, at de pågældende låntagere opgiver tilbagebetalingen, fordi den synes udsigtsløs. Hertil kommer, at en stor studie­gæld kan være en hindring for anden låntagning til fx huskøb, hvorved låntagerne forhindres i at flytte for at opnå (bedre) beskæftigelsesmuligheder.

Det er derfor formålet med lovforslaget at skabe mere overskuelige rammer for afviklingen af de tilbageværende statsgaranterede studielån ved at lempe reglerne for tilbagebetaling og eftergivelse af statsgaranteret studie­gæld.

Lovforslagets indhold

De initiativer, som søges gennemført, sigter mod en nedsættelse af renten for statsgaranterede studie­lån. Endvidere skal låntagere med statsgaranterede studielån lettere og på et tidligere tidspunkt kunne danne sig et overblik over mulighederne og vilkårene for eftergivelse af deres gæld. Forslaget består af følgende elementer:

1) Tilbud om refinansiering i Hypotekbankens bankvirksomhed

Låntagere med statsgaranterede studielån i de private pengeinstitutter tilbydes at overføre lånet til Hypotekbankens bankvirksomhed til en markeds­mæssigt bestemt rente, der normalt vil ligge under den rente, som pengeinstitutterne beregner på disse lån. Ordningen gøres udgiftsneutral for statskassen ved at lade overtagelsen af lånene finansiere gennem bankvirksomhedens egen lånoptagelse.

2) Forhåndstilkendegivelse om eftergivelse af statsgaranterede studielån

Låntager skal, når der er forløbet 9 år fra uddannelsens afslutning eller afbrydelse, kunne opnå en forhåndstilkendegivelse om, og i hvilket omfang

gælden vil kunne eftergives, når der er forløbet 12 år efter uddannelsens afslutning eller afbrydelse.

3) Øvrige ændringer

De ændringer, der er omtalt under 1) og 2) foreslås fulgt op af følgende ændringer af eftergivelsesordningen:

a) Objektive vilkår for eftergivelse

Den hidtidige eftergivelsesordning foreslås forenklet og objektiviseret i henseende til bedømmelsen af låntagers hidtidige og fremtidige tilbagebetaling, hvilket vil gøre ordningen mere gennemskuelig for den enkelte låntager.

b) Formuevurdering

Hypotekbanken har hidtil ladet låntagers positive formue indgå i bedømmelsen af, om eftergivelse kan bevilges. Det er hensigten at ændre denne vurdering således, at låntagers formueforhold ikke får indflydelse på afgørelsen om eftergivelse.

c) Låntagers husstand

Hypotekbanken vil fremover kun inddrage låntagers egne økonomiske forhold i bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse. Således vil en eventuel ægtefælles eller samlevers indkomstforhold ikke længere blive inddraget, ligesom låntagers eventuelle forsørger- eller bidragsforpligtelser ikke længere får indflydelse på bedømmelsen.

Også ændringerne under b) og c) vil bidrage til forenkling af ordningen.

Ad 1) – refinansiering i Hypotekbankens bankvirksomhed

Indledning

Det foreslås at åbne mulighed for, at låntagere med statsgaranterede studielån i pengeinstitutter kan overføre deres lån til Hypotekbankens bankvirksomhed på stort set uændrede afviklingsvilkår, men til en rente, som gennemgående vil være lavere end pengeinstitutternes. Ordningen skal være et tilbud til låntagerne, som de frivilligt kan benytte eller undlade at benytte sig af.

Hypotekbankens arbejdsområder

Hypotekbanken er en flerleddet organisation, hvis virksomhed udøves på grundlag af lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning.

Ifølge lovens § 1 kan Hypotekbanken optage lån blandt andet med henblik på udlån til investeringsopgaver af samfundsmæssig betydning, og Hypotek-

banken kan i øvrigt varetage statslige forvaltningsopgaver, som henlægges til den efter nærmere beskrevne regler.

Medens *finansforvaltningen* er en ren statslig opgave under Finansministeriet, er *bankvirksomheden* en selvstændig offentlig institution med egen bestyrelse, vedtægt og regnskaber, idet staten i et vist omfang har garanteret for dens aktiviteter.

Bankvirksomheden, som således er den institution, hvortil de statsgaranterede studielån foreslås overført, har ifølge hypotekbankloven til formål at optage udenlandske og indenlandske lån mod udstedelse af obligationer med henblik på videreudlån til investeringsopgaver af samfundsmæssig betydning. Endvidere kan bankvirksomheden yde lån til kommuner og amtskommuner også til andre formål end investeringsopgaver.

Bankens forretningsgang er nærmere fastlagt i en vedtægt, som senest er revideret pr. 27. oktober 1993.

Bankvirksomheden finansieres ved optagelse af lån og det afkast, som kan opnås af bankens obligationsbeholdning og andre placeringer. På udlånsiden optræder først og fremmest de regionale naturgasselskaber som låntagere, men også andre enheder, som fx Københavns Lufthavne A/S og Post Danmark, er i takt med de statslige selskabsdannelser at finde i denne kreds. Hertil kommer kommuner og amtskommuner, der i de senere år har fået mulighed for at optage lån til almindelig drift.

Bankvirksomheden, hvis overskud tilfalder statskassen, ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer, hvoraf 4 medlemmer vælges af Folketinget blandt dets medlemmer, medens finansministeren udpeger bestyrelsens formand.

Bestyrelsens kompetence omfatter stort set alene selve bankvirksomheden. Dog skal bestyrelsen godkende nye opgaver, som overtages af finansforvaltningen, og bestyrelsen udnævner og afskediger endvidere Hypotekbankens kontorchefer samt afgør sager om uansøgt afskedigelse af tjenestemænd.

Det skal tilføjes, at formuleringen »Hypotekbanken« overalt i lovforslaget dækker over Hypotekbankens finansforvaltning.

Den administrative konstruktion

Som omtalt indledningsvis ydes de statsgaranterede studielån ikke længere, hvorfor administrationen af disse lån kun omfatter afvikling af den resterende lånemasse, som må formodes at være spredt på de fleste af landets pengeinstitutter. I forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag er der derfor anledning til at samle den resterende låneafvikling i Hypotekbankens bankvirksomhed, idet ordningen dog bør være frivillig for den enkelte låntager.

Den løbende administration af lånene vil i det daglige blive varetaget af Hypotekbankens finansforvaltning på bankvirksomhedens vegne. Det skønnes her, at finansforvaltningen er i stand til at varetage denne administration med færre omkostninger end de private pengeinstitutter. I forhold til at Hypotekbanken i efteråret 1996 overtog administrationen af tilbagebetalingen af ca. 180.000 stats- og studielån fra SU-styrelsen med en årlig tilgang på ca. 25.000 lån, vil udgifterne i forbindelse med overtagelsen af de udestående statsgaranterede studielån være beskedne.

Allerede i dag har låntagerne fri adgang til at overføre deres studielån fra ét pengeinstitut til et andet med opretholdelse af statens garanti. Da det også efter forslaget er hensigten, at statsgarantien skal opretholdes i relation til Hypotekbankens bankvirksomhed, vil overførslen for den enkelte låntager kun opleves som ethvert andet pengeinstitutskifte.

I forbindelse med overførsel af et studielån fra ét pengeinstitut til et andet skal lånet opgøres og indføres af det nye pengeinstitut. Det vil også være tilfældet efter den her foreslåede ordning, hvilket er årsagen til, at lånene foreslås overført til Hypotekbankens bankvirksomhed, som vil kunne finansiere indfrielsesbeløbene gennem bankvirksomhedens sædvanlige lånoptagelse på de inden- og udenlandske kapitalmarkeder.

Misligholdes et lån, der er overført til Hypotekbankens bankvirksomhed, vil det som hidtil blive indfriet og overtaget af Hypotekbankens finansforvaltning.

Det er hensigten at rette henvendelse til alle låntagerne med et tilbud om at lade deres lån overføre til Hypotekbankens bankvirksomhed med en udførlig beskrivelse af de konsekvenser, overførslen vil have for den enkelte låntager. Af hensyn til omkostningerne i forbindelse med administrationen af lånene, vil det være en betingelse, at låntageren tilmelder sig et automatiseret betalingsystem, fx Pengeinstitutternes Betalings Service (PBS) eller Postens Total Giro (PTG) m.fl.

Udlånsrenten

Udlånsrenten til låntagerne må nødvendigvis afspejle bankvirksomhedens egne, markedsmæssigt bestemte omkostninger ved lånoptagelse. Låntagerne vil derfor blive tilbudt en variabel udlånsrente, der dækker bankvirksomhedens finansieringsomkostninger og omkostningerne i forbindelse med lånenes administration. For tiden vil bankvirksomheden således kunne tilbyde låntagerne en rente på ca. 4% p.a. Bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser indeholder en nærmere redegørelse for,

hvorledes denne rentesats fastsættes. Renten tilpasses løbende markedsvilkårene for bankvirksomhedens finansiering med intervaller på 0,25%.

I øvrigt vil lånevilkårene med den nedenstående undtagelse blive de samme som i de fleste pengeinstitutter i henseende til rentetilskrivningens hyppighed (kvartalsvis) mv.

Forholdet til skattelovgivningens regler om rentefradrag

Renter af statsgaranterede studielån kan som andre renteudgifter fratrækkes i låntagers skattepligtige indkomst. Renter kan dog som hovedregel først fratrækkes, når de forfalder til betaling, hvilket som udgangspunkt er det tidspunkt, der er aftalt mellem långiver og låntager.

Renter af statsgaranterede studielån kan ligeledes først fratrækkes, når de forfalder til betaling, og når der foreligger en aftale om betaling af gælden. Så længe låntager fortsat er under uddannelse, ydes der henstand med de renter, der påløber i studietiden, indtil låntager efter endt uddannelse indgår en afviklingsaftale med långiver. Forfaldstiden for disse renter udskydes således til afviklingen påbegyndes.

De renter, som påløber efter, at afviklingen er påbegyndt, kan fratrækkes i det indkomstår, de vedrører.

I modsætning til de statslige studielån, hvor de ydelser, som låntager betaler, først anvendes til dækning af tilskrevne renter og dernæst af hovedstolen, kan det i forbindelse med afviklingen af et statsgaranteret studielån aftales mellem långiver og låntager, hvorledes ydelserne skal fordeles på renter og afdrag med forskellig virkning for låntagers skattefradrag.

I praksis aftales følgende 3 varianter:

- 1) De månedlige ydelser anvendes først til nedbringelse af de renter, som er tilskrevet i studietiden. Denne fordeling giver umiddelbart det største rentefradrag i begyndelsen af afviklingsperioden og vælges da også af over 90% af låntagerne.
- 2) De månedlige ydelser anvendes først til nedbringelse af de renter, som er tilskrevet efter, at afviklingen er påbegyndt, og derefter til nedbringelse af de renter, der er påløbet i studietiden.
- 3) De månedlige ydelser anvendes først til nedbringelse af de renter, der er tilskrevet efter, at afviklingen er påbegyndt, og derefter forholdsmæssigt til nedbringelse af renter, der er tilskrevet inden, afviklingen er påbegyndt, og afdrag på hovedstolen.

Disse varianter anvendes kun, indtil de renter, som er tilskrevet, indtil tilbagebetalingspligten indtræder, er fratrukket fuldt ud. Herefter er der alene

fradrag for de renter, som tilskrives i det aktuelle indkomstår.

Af administrative årsager vil låntagere i Hypotekbanken kun blive tilbudt én af varianterne, nemlig den variant, der er nævnt under 1), som da også er den foretrukne, og som svarer til den ordning, som gælder for afvikling af statslige studielån. For langt de fleste låntagere vil den manglende valgmulighed ikke længere have nogen praktisk betydning. Ud af de 36.000 låntagere i pengeinstitutterne mangler kun 2.383 pr. 31. december 1996 at indgå en afviklingsaftale. Størstedelen af denne restgruppe omfatter låntagere, der har fået bevilget henstand af deres pengeinstitut, men gruppen omfatter også låntagere med lån, hvor tilbagebetalingspligten endnu ikke er indtrådt.

Det vides ikke, hvor mange af låntagerne, som på nuværende tidspunkt endnu ikke har udnyttet fradraget for påløbne renter i studietiden, men antallet må efterhånden være beskedent.

Ad 2) – forhåndstilkendegivelse om eftergivelse

Den nugældende eftergivelsesordning

Den hidtil gældende eftergivelsesordning bygger på de tidligste erfaringer med konkurslovens regler om gældssanering og udgør grundlaget for et administrativt skøn, der på mange områder ligner den vurdering, skifteretterne foretager i gældssanerings-sager.

Hypotekbanken kan efter den nugældende lov som hovedregel tidligst tage stilling til en ansøgning om eftergivelse af studiegæld 12 år efter, at låntagers uddannelse er afsluttet eller afbrudt. Afgørelsen om eftergivelse træffes på grundlag af en konkret vurdering af låntagers økonomiske, erhvervmæssige og sociale forhold på ansøgningstidspunktet. Der er tale om en skønsmæssig afgørelse, hvor Hypotekbanken lægger vægt på låntagers tilbagebetalingsvilje, gældens størrelse, størrelsen af det afviklede beløb og låntagers erhvervs-, indtjenings- og tilbagebetalingsevne.

I de seneste 3 år har Hypotekbanken eftergivet følgende beløb:

	1994	1995	1996
Eftergivet (mill. kr.)	102,5	83,0	116,2

I den samme periode har Hypotekbanken behandlet i alt 4.898 ansøgninger om eftergivelse med følgende resultat:

	1994	1995	1996
Antal afgørelser, stk.	1.855	1.334	1.709
Afslag, pct.	35	31	32
Hel/delvis eftergivelse, pct.	65	69	68

Hypotekbanken har siden 1987 behandlet knap 14.000 ansøgninger om eftergivelse af studiegæld.

Lovforslaget

Selv om Hypotekbanken gennem årene har eftergivet studiegæld i betydeligt omfang, er der fortsat en personkreds, som ikke er hjulpet tilstrækkeligt gennem den nuværende ordning. Hvis et langvarigt uddannelsesforløb er kombineret med et højt forrentet statsgaranteret studielån, vil gælden ofte være stor, og 12 år kan – alt efter låntagers indkomstforhold – være for lang tid at vente på en afklaring af, om studiegælden kan eftergives. Der kan være risiko for, at låntager opgiver en udsigtsløs tilbagebetaling, ligesom en stor studiegæld kan fastlåse låntager i bolig- og erhvervmæssig sammenhæng.

Det foreslås derfor, at en låntager, som har en aftale om tilbagebetaling af et statsgaranteret studielån, allerede 9 år efter uddannelsens afslutning eller afbrydelse kan opnå Hypotekbankens tilkendegivelse om, og i hvilket omfang gælden kan eftergives ved 12-års periodens udløb.

En låntager, der er omfattet af ordningen, får således Hypotekbankens bindende tilkendegivelse om resultatet af den fremtidige afgørelse om eftergivelse af låntagerens studiegæld. Hvis Hypotekbanken vurderer, at låntager vil få eftergivet gælden helt eller delvist, standses forrentningen, og låntager vil fremover skulle tilbagebetale studiegælden direkte til Hypotekbanken i overensstemmelse med forhåndstilkendegivelsen. Ved 12-års periodens udløb træffer Hypotekbanken den endelige afgørelse om eftergivelse af studiegæld på grundlag af låntagers aktuelle økonomiske forhold. Hvis disse ikke har ændret sig, vil afgørelsen om eftergivelse svare til forhåndstilkendegivelsen.

Efter lovens § 9, nr. 5, kan finansministeren fastsætte regler om, i hvilke situationer et ellers bevilget tilskud til afvikling af studiegælden skal ophøre. Bemyndigelsen vil i denne forbindelse blive udnyttet til at bestemme, at tilskuddet ophører, når låntager har fået en forhåndstilkendegivelse om hel eller delvis eftergivelse. For låntager betyder tilskuddets bortfald ingen ændringer, idet der vil blive taget hensyn hertil i tilkendegivelsen, og det vil være administrativt vanskeligt at fastlægge indholdet af tilkendegi-

velsen, hvis der skal tages hensyn til tilskudsmulighederne. En sådan bestemmelse vil være parallel med den nugældende bestemmelse om, at tilskudsmulighederne ophører, når låntager har fået eftergivet sin gæld helt eller delvist.

Ad 3) – øvrige ændringer

Formålet

I tilknytning til de foreslåede lovændringer er det Hypotekbankens hensigt at forenkle eftergivelsesordningen til gavn for låntagerne.

Det er hensigten, at låntagerne fremover lettere skal kunne danne sig et overblik over deres økonomiske situation og gøre sig bekendt med, hvorledes studiegælden forventes tilbagebetalt. Låntagerne skal således sættes i stand til på ethvert tidspunkt at beregne, om og i givet fald hvor meget af studiegælden, som kan eftergives, og hvorledes studiegælden fremtidig skal tilbagebetales. Det forudsætter imidlertid en forenkling af den nugældende ordning, som er beskrevet i bemærkningerne til det oprindelige forslag til denne lov (lovforslag L 160, folketingsåret 1986-87, Folketingstidende tillæg A, sp. 3069). Disse forenklinger vil ikke blot omfatte låntagere med statsgaranteret studiegæld, men alle studielåntagere.

Forenklingerne vil sammen med det informationsmateriale, som i denne anledning vil blive udarbejdet, sætte låntagerne i stand til selv at beregne de økonomiske konsekvenser af en eventuel ansøgning om eftergivelse af deres studiegæld.

På den anden side forhindres spekulation i eftergivelsesordningen, når antallet af kriterier, som skal indgå i vurderingen, begrænses. Det undgås således, at låntagere bevidst kan fremkalde en afgørelse om eftergivelse ved afhændelse af aktiver, lånoptagelse i fast ejendom, proformaændring af civilstand o.lign.

Ændringerne bevirker, at eftergivelsesordningen fjerner sig noget fra de kriterier, som anvendes i forbindelse med gældssanering efter konkurslovens regler.

Som led i en mere overskuelig eftergivelsesordning og i konsekvens af lovændringerne er det således hensigten at ændre eftergivelsesordningen på følgende tre områder:

Objektive kriterier for eftergivelse

Bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse har hidtil hvilet på et bredt administrativt skøn over låntagers tilbagebetalingsvilje- og evne, gældens størrelse samt låntagers erhvervs- og indtjeningssevne. Dette skøn foreslås afløst af en enklere vurdering af, om låntager hidtil har betalt på sin gæld i passende omfang, og om låntager vil være i stand til at betale

mere på gælden inden for den 15-årige afviklingsperiode.

Låntagers formueforhold

Låntagers formueforhold vil ikke længere indgå i vurderingen af, om studiegælden kan eftergives. Herved undgås risikoen for forskelsbehandling af låntagerne på grundlag af tilfældige formueforskydninger i forbindelse med værdistigninger på fast ejendom, arveforhold, forskellige forbrugs- og opsparringsmønstre mv.

Endvidere undgås afslag på grund af formue bundet i aktiver, som låntager ikke kan realisere uden et betydeligt velfærdstab.

Endelig vil en eventuel forhåndstilkendegivelse om eftergivelse have større værdi for låntager, hvis ændringer i låntagers formueforhold ikke har indflydelse på resultatet af den endelige afgørelse om eftergivelse af studiegæld.

Låntagers husstand

Hidtil har bedømmelsen af en eftergivelsesansøgning ikke blot omfattet låntagers egne økonomiske forhold, men har i lighed med kriterierne for gældssanering efter konkurslovens regler udstrakt sig til hele låntagers husstand. Fremover er det hensigten kun at inddrage låntagers egne økonomiske forhold i vurderingen af, hvad låntager kan betale på studiegælden inden for den 15-årige tilbagebetalingsperiode.

Herved opnås symmetri i forhold til den almindelige tilbagebetaling af studiegæld, idet fastsættelsen af ydelserne på misligholdt studiegæld og studiegæld under ordinær tilbagebetaling alene sker på baggrund af gældens størrelse og forrentning eller låntagers egne indkomstforhold. Husstandens økonomiske forhold i øvrigt har altså ikke indflydelse på tilbagebetalingen.

Ved ændringen understreges det tillige, at studiegæld er personlig gæld, der alene knytter sig til låntagers uddannelse og de heraf afledte indtjeningsmuligheder. Således tilgodeser ordningen de låntagere, som ikke har haft den forventede økonomiske nytte af den uddannelse, hvortil lånet er optaget. Det skal tilføjes, at mange låntagere har optaget deres studielån inden etablering af familie.

Når en eventuel ægtefælles eller samlevers indkomstforhold og husstandens forsørger- eller bidragsforpligtelser ikke længere indgår i afgørelsen, undgås en undertiden urimelig forskelsbehandling af låntagerne alt efter familiemæssig status.

Hypotekbanken har foretaget en undersøgelse af ændringens konsekvenser, og på baggrund heraf

vrurderes det, at opgivelsen af husstandsvurderingen hverken lemper eller skærper kriterierne for eftergivelse. Omfanget af eftergivelsen af studiegæld vil ikke ændres, og for de fleste låntageres vedkommende vil der ikke være nogen – eller kun en ringe – forskel i vurderingen af, hvad de kan betale inden for den 15-årige tilbagebetalingsperiode.

Endelig er ophævelsen af det hidtil gældende husstandsprincip begrundet i det forhold, at en forhåndstilkendegivelse om eftergivelse af studiegæld hurtigt kan vise sig uaktuel, hvis ændringer i låntagers familiemæssige forhold kan påvirke vurderingen af, hvad der skal betales på studiegælden. Det skal ses i sammenhæng med, at administrationen af ordningen om forhåndstilkendegivelser vil blive vanskelig og ressourcetrækkende at administrere, hvis ikke eftergivelsesordningen forenkles.

Lovforslagets konsekvenser

Forslaget om forhåndstilkendegivelser vil ikke medføre, at der fremover vil blive eftergivet studiegæld i et større omfang end hidtil. Afgørelsesstidspunktet fremrykkes ikke, og antallet af lån, der omfattes af ordningen, ændres ej heller.

For så vidt angår de øvrige ændringer af eftergivelsesordningen er det – på baggrund af en undersøgelse baseret på den nuværende sagsbestand – Hypotekbankens vurdering, at husstandsprincippets ophævelse næppe vil påvirke eftergivelsesordningens samlede omfang mærkbart. Ændringerne i Hypotekbankens vurdering af, hvad låntagerne kan tilbagebetale af studiegæld inden for den 15-årige tilbagebetalingsperiode, vil formentlig kun få marginale konsekvenser for den samlede ordning. Det skal dog fremhæves, at en række låntageres økonomiske situation vil blive bedømt væsentligt anderledes, og blandt denne gruppe vil langt de fleste få forøget deres muligheder for eftergivelse.

Den ændrede formuevurdering skønnes kun at få en beskedent betydning for ordningens omfang, da låntagers formueforhold sjældent har nogen afgørende indflydelse på Hypotekbankens afgørelse efter de hidtil gældende regler.

Først og fremmest vil ændringerne indebære en væsentlig forenkling for låntagerne.

Som hidtil omfatter eftergivelsesreglerne også misligholdte statslån og statsgaranterede lån, der er indfriet af Hypotekbanken som misligholdte mv.

Andre forslag

Udover de initiativer, som lovforslaget indeholder med henblik på lempelser for låntagere med statsgaranterede studielån, stilles der forslag om enkelte andre mindre ændringer.

Det drejer sig om ændringen af § 4 i lov om statsgaranterede studielån, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om renten for statsgaranterede lån, der må indfries som misligholdt. Det foreslås her, at renten for alle indfrieede statsgaranterede studielån fastsættes i overensstemmelse med renten for statsgaranterede studielån i Hypotekbankens bankvirksomhed med et tillæg på 1 procentpoint.

Endvidere drejer det sig om reglerne i den nye § 16 c i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld angående eftergivelsesreglernes forhold til konkurslovens regler om gældssanering. Har låntager anden betydelig gæld end studiegæld, kan Hypotekbanken henvise låntager til at søge om gældssanering ved skifteretten, hvis en samlet ordning af låntagers gældsforhold vil være mere hensigtsmæssig. Yderligere kan Hypotekbanken henvise låntager til at søge om gældssanering, hvis det må formodes, at låntager på grund af afvikling af andre gældsforpligtelser ikke kan tilbagebetale den del af studiegælden, som ikke eftergives.

Hvis skifteretten nægter gældssanering, kan låntager søge om eftergivelse af sin studiegæld uden at afvente udløbet af den karenperiode på 2 år, som hidtil har været gældende. Ændringen er en konsekvens af, at eftergivelsesordningen foreslås løsrevet fra de kriterier, som anvendes i gældssaneringssager. Under gældssaneringssagen er låntagers ansøgning ikke blevet bedømt efter de retningslinier, som gælder for eftergivelse af studiegæld.

Høring

Lovforslaget har været til høring hos Akademikerens Centralorganisation, Finansrådet, Skatteministeriet, Undervisningsministeriet og SUstyrelsen.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Administrative konsekvenser

Forslaget om en forhåndstilkendegivelse om mulighederne for hel eller delvis eftergivelse af studiegæld vil medføre en merbelastning for sagsbehandlingen i Hypotekbanken. Merbelastningen vil være størst i 1998, hvor ordningen er ny, og hvor ca. 7.000 låntagere skønnes umiddelbart på lovens ikrafttrædelsestidspunkt at opfylde 9-års betingelsen for at søge om en tilkendegivelse. På længere sigt vil den endelige behandling af eftergivelsesansøgninger bli-

ve lettere, såfremt der i forvejen er meddelt ansøgeren en forhåndstilkendegivelse. Det skønnes på denne baggrund, at der vil være behov for at tilføre Hypotekbanken medarbejdere i et omfang svarende til en lønsumsudgift på 1,8 mill. kr. i 1998 dalende til 0,8 mill. kr. i 1999 og fremefter. Hertil kommer udgifter til edb-udvikling og udarbejdelse af informationsmateriale mv. for ca. 1,1 mill. kr., der skal afholdes i forbindelse med lovforslagets ikrafttræden. Udgifterne til informations- og ansøgningsmateriale forventes at udgøre ca. 0,5 mill. kr. i 1998 og ca. 0,3 mill. kr. i 1999 og fremefter.

For statskassen vil muligheden for at opnå en forhåndstilkendegivelse kombineret med de lempelige regler for eftergivelse i stor udstrækning kunne opveje disse merudgifter, jf. nedenfor om lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Tilbudet om, at et statsgaranteret studielån skal kunne overtages af Hypotekbankens bankvirksomhed, forventes ikke at blive udnyttet af alle låntagere og blandt andet ikke i tilfælde, hvor renteforskellen er lille, og lånets restløbetid er kort, eller hvor lånet er af mindre omfang. Overslaget over de administrative konsekvenser er derfor baseret på, at ca. halvdelen af låntagerne i pengeinstitutterne eller ca. 15.000 ultimo 1997 vil benytte sig af tilbudet. Det vil medføre behov for tilførsel af medarbejdere til finansforvaltningen svarende til en lønsumsudgift på 1,9 mill. kr. i 1998 dalende til 1,3 mill. kr. i 1999 og 0,9 mill. kr. i 2000 og fremefter. Forslaget vil endvidere medføre engangsudgifter på 0,9 mill. kr. til edb-udvikling og informationsmateriale mv. samt udgifter på 0,7 mill. kr. årligt fra og med 1998 til den løbende drift og øvrige administration, herunder udsendelse af opkrævninger, betalingskontrol mv. Disse udgifter vil blive afholdt af bankvirksomheden i form af et administrationsbidrag til Hypotekbankens finansforvaltning, som skal administrere ordningen på bankvirksomhedens vegne. Da en del af meromkostningerne består af lønudgifter, skal en tilsvarende del af dette administrationsbidrag kunne anvendes hertil. Forslaget er således i princippet udgiftsneutralt for statskassen, og bankvirksomhedens udgifter vil blive dækket af låntagernes rentebetaling.

Økonomiske konsekvenser

Selve forslaget om at give låntagerne mulighed for at overføre statsgaranterede studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed vil ikke have nogen økonomiske konsekvenser for statskassen. Udgifterne til indfrielse af studielån vil som hidtil afhænge af, om lånene misligholdes, og omfanget heraf vil næppe ændre sig. Inden for en overskuelig årrække vil

samtlige lån i øvrigt enten være færdigbetalt af låntagerne eller indfriet som misligholdte.

Muligheden for at opnå en forhåndstilkendegivelse om eftergivelse vil som ovenfor nævnt udløse en budgetforbedring for statskassen. De låntagere, som på et tidligere tidspunkt end hidtil stilles en eftergivelsesmulighed i udsigt, må alt andet lige forventes at være mere motiverede for at afvikle den del af gælden, som de rent faktisk er i stand til at betale, hvilket også må gælde de låntagere, som nu kan opnå eftergivelse efter de lempeligere regler. Endvidere begrænses statskassens tab i form af yderligere renter og omkostninger, der jo er omfattet af statens garantiforpligtelse, når tilsagn om eftergivelse nu kan meddeles på et tidligere tidspunkt med den konsekvens, at Hypotekbanken indfrier det pågældende lån og overtager restgælden.

For så vidt angår de skattemæssige konsekvenser for låntagerne har Skatteministeriet oplyst, at reglerne i ligningslovens § 5, stk. 8, om begrænsning af rentefradragsretten ved eftergivelse af gæld vil finde anvendelse fra tidspunktet for forhåndstilkendegivelsen.

Forslagene på eftergivelsesområdet vil kun i beskeden omfang få økonomiske konsekvenser for statskassen. Forhåndstilkendegivelserne om eftergivelse af studiegæld vil som nævnt under lovforslagets almindelige bemærkninger ikke medføre, at der vil blive eftergivet gæld i et større omfang end hidtil, og ændringerne af eftergivelsesordningen i øvrigt vil kun få marginal økonomisk betydning.

Erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser

Bortset fra, at en række låntagere må forventes at overføre deres studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed fra pengeinstitutterne med et rentetab for disse til følge, indeholder lovforslaget ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Lovforslaget indeholder ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ændringen er af redaktionel karakter i konsekvens af forslaget om overførsel af statsgaranterede studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed.

Til nr. 2

Hjemmelspørgsmål

Bestemmelsen giver Hypotekbankens bankvirksomhed hjemmel til at yde personer med statsgaranteret studiegæld i pengeinstitutter et lån med henblik på at indfri gælden i pengeinstituttet og overtage den videre afvikling af gælden.

Efter lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning kan bankvirksomheden yde lån til private, men kun til investeringsopgaver, jf. lovens § 5, stk. 2, sammenholdt med § 1. Muligvis ville den fornødne hjemmel kunne indfortolkes i hypotekbanklovens ordlyd, men der er under alle omstændigheder tale om en afvigelse fra bankvirksomhedens sædvanlige udlånspraksis, hvorfor man har fundet det hensigtsmæssigt at søge en klar hjemmel tilvejebragt til dette formål.

Udlånsrenten

Som omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger under afsnittet om refinansiering i Hypotekbankens bankvirksomhed, skal bankvirksomhedens udlånsrente afspejle bankens egne markedsmæssigt bestemte omkostninger ved lånoptagelse. Udlånet skal selvsagt være i danske kroner, og bankvirksomheden har mulighed for at finansiere dette udlån enten ved optagelse af lån i danske kroner eller ved optagelse af valutalån, der swappes (ombyttes) til danske kroner.

Den variable rente, som bankvirksomheden kan opnå i forbindelse med optagelse af lån i danske kroner (herunder swaps til lån i danske kroner), udtrykkes normalt i forhold til den såkaldte »Copenhagen Inter Bank Offered Rate« (CIBOR), som er den rente, bankerne i Danmark for perioder på mellem 1 og 12 måneder tilbyder i forbindelse med usikrede udlån til andre herværende pengeinstitutter. Afhængig af omstændighederne ved den enkelte lånoptagelse må CIBOR-renten fratrækkes eller tillægges et antal basispoints (bp), hvor hvert basispoint udgør 0,01% p.a.

Siden mindsterenten ekstraordinært blev nedsat til 4% i oktober 1996, har det været særligt gunstigt for bankvirksomheden at emitte indenlandske 4%-obligationer. Til dato har bankvirksomheden emitteret for ca. 3,6 mia. kr. i 3 obligationsserier. Disse lån er næsten alle swappet til en variabel rente på CIBOR med et fradrag på mellem 30-42 bp afhængig af optagelsestidspunkt og løbetid. For tiden opnår bankvirksomheden en rente på CIBOR med et fradrag på ca. 35 bp, hvilket svarer til en rente over 6 måneder på ca. 3,5 % p.a.

På lånoptagelserne på de udenlandske markeder har bankvirksomheden senest opnået en rente på CIBOR med et fradrag på mellem 15 til 20 bp, og man er ikke bekendt med forhold, der indebærer, at renteomkostningerne ikke også på lidt længere sigt vil ligge omkring dette niveau.

Restløbetiden på de overtagne studielån kendes ikke på forhånd, men må forventes at ligge temmelig spredt fra ganske få år op til 15 år. Uanset de uens løbetider må det af praktiske årsager være rimeligt, at alle lån forrentes med den samme rentesats. Det giver bankvirksomheden en lille risiko, idet man ikke har sikkerhed for, at udlånene kan finansieres på det nuværende niveau for lån, der løber op til 15 år frem i tiden. Bankvirksomheden må derfor dække sig ind ved at tillægge finansieringsomkostningerne en beskeden margin.

I forhold til låntagerne afdækkes bankvirksomhedens finansieringsrisiko ved, at udlånsrenten før administrationsbidrag fastsættes til CIBOR for udlån over en 6 måneders periode. Det svarer for tiden til en rente på ca. 3,8% p.a.

Som i de fleste pengeinstitutter tilskrives renten kvartalsvis.

Udlånsrenten skal – udover at dække bankvirksomhedens egne låneomkostninger – tillige dække bankvirksomhedens udgifter til administration af ordningen, for så vidt disse ikke dækkes af gebyrer, jf. nedenfor. Udgifterne er nærmere omtalt under afsnittet om lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser, og på denne baggrund har man beregnet, at et tillæg på 0,2% af lånenes restgæld vil kunne dække administrationsomkostningerne. Såfremt administrationsudgifterne ændrer sig, vil Hypotekbankens bestyrelse kunne ændre dette tillæg.

Renteindtægterne vil tilgå bankvirksomheden, idet det rentetillæg, der skal dække administrationsomkostningerne, vil indgå i bankens bidrag til Hypotekbankens finansforvaltning, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den samlede rente for låntagerne vil således for tiden udgøre ca. 4%, hvilket vil medføre en besparelse for låntagerne, afhængig af lånenes restløbetid og den aktuelle pengeinstitutrente. I forhold til den gennemsnitlige pengeinstitutrente på 6,2% skønnes besparelsen for tiden at udgøre ca. 5% af låntagers bruttoydelse ved en restløbetid på 5 år. Ved en restløbetid på 10 år skønnes besparelsen at udgøre ca. 9% af bruttoydelsen og ca. 13% ved en restløbetid på 15 år.

Gebyrer

Statsgaranterede studielån er undergivet pengeinstitutternes almindelige gebyrregler. Gebyr pålægges

typisk i forbindelse med visse særydelser, fx udsendelse af rykker, kontoudtog og ændring af ydelsen på lånet.

Det forekommer rimeligt ligeledes at fastsætte visse gebyrer i forbindelse med administrationen af studielånene i Hypotekbankens bankvirksomhed. Gebyrerne fastsættes af bestyrelsen, men det vil være nærliggende at indføre en række gebyrer, som svarer til de gebyrer, som opkræves i forbindelse med administrationen af de statslige studielån. Det drejer sig for tiden om følgende gebyrtyper og -størrelser:

- Fornyelse udsendelse af tilbagebetalingsplan og årsopgørelse: 100 kr.
- Kopi af lånedokument eller gældsbevis: 100 kr.
- Udsendelse af kontoudtog og saldoopgørelse: 100 kr.
- Rykning (påkrav): 35 kr.
- Opsigelse af lån: 100 kr.

Herudover er det hensigten at opkræve et gebyr i forbindelse med overførslen af et studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed, hvilket sædvanligvis også opkræves af det modtagende pengeinstitut i forbindelse med overførsel af studielån mellem to pengeinstitutter. Derimod er det ikke hensigten at opkræve gebyr, hvis låntager ønsker at tilbageføre sit studielån fra bankvirksomheden til et pengeinstitut.

Til nr. 3

Bestemmelsen angår fastsættelsen af den rente, som skal betales af låntagere, der har misligholdt deres lån, og hvor lånet derfor må indfries af Hypotekbankens finansforvaltning. Principielt følger denne rente den sats, der ville være gældende, hvis låntager ikke havde misligholdt lånet, og det foreslås derfor, at renten følger Hypotekbankens bankvirksomheds rente for statsgaranterede studielån. Ud fra en lighedsbetragtning foreslås det videre, at denne rentesats også kommer til at gælde for misligholdte lån, som ikke har været overført til Hypotekbankens bankvirksomhed. Det foreslås endvidere, at renten tillægges 1 procentpoint, dels for at kompensere for, at renten beregnes som en simpel rente (uden rentes rente), når lånene indfries som misligholdte, dels som en skærpelse som følge af misligholdelsen af lånet. Det bør ikke være rentemæssigt attraktivt at misligholde et statsgaranteret lån med den hensigt at få lånet indfriet af Hypotekbanken.

Til nr. 4 og 5

Ændringerne er af redaktionel karakter i konsekvens af forslaget om overførsel af statsgaranterede studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed.

Til nr. 6

En del af administrationen af statsgarantierne for studielån er i dag delegeret til pengeinstitutterne. Pengeinstitutternes afgørelser kan indbringes for Hypotekbanken, hvis afgørelser til gengæld ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

I relation til de studielån, som måtte blive overført til Hypotekbankens bankvirksomhed, vil disse afgørelser fremover skulle træffes af finansforvaltningen på bankvirksomhedens vegne, og det er derfor hensigten at indføre mulighed for en klageinstansbehandling også for disse lån, selvom bankvirksomhedens afgørelser ellers ikke kan indbringes for nogen anden instans. Det er endvidere hensigten at indføre en klagefrist på 4 uger kombineret med en remonstrationsordning således, at klager skal stiles til Hypotekbanken, som behandler sagen på ny. Kun i de tilfælde, hvor Hypotekbanken efter den fornyede behandling fortsat ikke kan give klageren fuldt medhold, forelægges sagen for Finansministeriet.

Til § 2

Til nr. 1-6

Ændringerne er alle af redaktionel karakter i konsekvens af forslaget om overførsel af statsgaranterede studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed.

Til nr. 7

Det præciseres, at reglen om bortfald af et ellers bevilget tilskud kun bortfalder, når Hypotekbanken som garant for lånet må indfri det som misligholdt, og ikke, hvis lånet overtages af Hypotekbankens bankvirksomhed efter lovforslagets § 1.

Til nr. 8 og 9

Ændringerne er af redaktionel karakter i konsekvens af forslaget om overførsel af statsgaranterede studielån til Hypotekbankens bankvirksomhed.

Til nr. 10

Til § 13

Bestemmelsen i stk. 1 afløser § 13, 1. pkt., i den hidtil gældende lov og indebærer ikke nogen realitetsændring. Bestemmelsen fastslår eftergivelsesordningens hovedprincip om, at studiegæld, som låntager ikke kan betale tilbage med passende ydelser over en periode på 15 år, kan eftergives af Hypotekbanken. 15 år er det maksimale tidsrum, som låntager normalt har til at tilbagebetale sin studiegæld.

I stk. 2 præciseres det, at ordningen kun omfatter statslån, studielån og statsgaranterede lån, som er

ydet efter uddannelsesstøttelovgivningen. Derimod har Hypotekbanken ikke kompetence til at eftergive for meget udbetalt uddannelsesstøtte, lån til uddannelsesformål, ydet efter lov om social bistand, eller lån, ydet af Ungdommens Uddannelsesfond.

Til § 14

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 viderefører reglerne i § 15, stk. 1, i den hidtil gældende lov.

Reglerne sikrer, at låntager i tidsmæssig henseende har ydet en betydelig indsats for at tilbagebetale studiegælden.

12-års perioden begynder at løbe, når uddannelsesinstitutionen har registreret, at låntager har afbrudt eller afsluttet sin uddannelse.

Hvis låntager har påbegyndt tilbagebetalingen af studiegæld inden uddannelsens afslutning eller afbrydelse, løber 12-års perioden fra dette tidligere tidspunkt. Tilbagebetalingen skal dog være så væsentlig, at studiegælden nedbringes.

Hvis tilbagebetalingspligten efter lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statsgaranterede studielån indtræder, *inden* låntager afslutter eller afbryder sin uddannelse, begynder 12-års perioden at løbe fra dette tidspunkt.

12-års perioden suspenderes i de perioder, hvor låntager ikke tilbagebetaler på studiegælden på grund af fortsat uddannelse.

Hypotekbankens afgørelse af ansøgning om eftergivelse af studiegæld omfatter hele låntagers studiegæld, hvis der er en tidsmæssig sammenhæng mellem de uddannelsesforløb, hvortil de enkelte studielån er optaget.

Bestemmelsen i stk. 3 er en videreførelse af § 15, stk. 2, i den hidtil gældende lov.

Formålet med bestemmelsen er, at en låntager, som på grund af sygdom eller handicap modtager førtidspension eller invaliditetsydelse, ikke kan betale mere på studiegælden, ikke skal vente 12 år med at få vurderet muligheden for eftergivelse af studiegæld, men kan få bedømt sin ansøgning om eftergivelse med det samme.

Reglen gælder kun for låntagere, som har afsluttet eller afbrudt uddannelsen.

Efter et konkret skøn kan Hypotekbanken endvidere dispensere fra 12-års kravet, hvis låntagers erhvervsevne er nedsat i tilsvarende omfang. Det kan være tilfældet, hvis der er en formodning for, at låntager på grund af længere tids fravær fra arbejdsmarkedet ikke i fremtiden får erhvervsindkomst. Erhvervsevnen kan således være nedsat, hvis låntager efter en længere arbejdsløshedperiode overgår fra arbejdsløshedsdagpenge til bistandshjælp, *eller* hvis

låntager i en længere uafbrudt periode – som nu mindst 4 år – har haft bistandshjælp som eneste indkomst.

Hypotekbanken dispenserer fra 12-års kravet, når gælden overtages fra en afdød ægtefælle, afdøde forældre eller børn.

Ved dispensation fra 12-års kravet fremrykkes afgørelsestidspunktet, men afgørelse om eftergivelse træffes fortsat efter lovens almindelige regler.

Til § 15

Bestemmelsen er ny og giver låntagere med statsgaranterede studielån mulighed for 9 år efter afsluttet eller afbrudt uddannelse at søge om Hypotekbankens tilkendegivelse om, og i hvilket omfang studiegælden kan eftergives ved udløbet af 12-års perioden.

Kravet om, at låntager skal have indgået og overholdt tilbagebetalingsaftaler med sit pengeinstitut og/eller med Hypotekbankens bankvirksomhed, har til hensigt at sikre, at kun låntagere, som har ydet en indsats for at betale på gælden, omfattes af bestemmelsen.

Kun låntagere, hvis hidtidige tilbagebetaling har stået i rimeligt forhold til gældens størrelse og alder eller til låntagers bruttoindkomst, er omfattet af bestemmelsen. Derimod er betingelserne for at opnå en forhåndstilkendegivelse ikke opfyldt,

- hvis Hypotekbanken foretager lønindeholdelse hos låntager til dækning af misligholdt studiegæld,
- hvis tilbagebetalingen af gælden er stillet i bero, eller
- hvis låntagers ydelsesbetaling er nedsat af hensyn til afvikling af anden offentlig gæld.

I forbindelse med Hypotekbankens forhåndstilkendegivelse vil låntager blive gjort bekendt med:

- om, og i hvilket omfang låntager kan få eftergivet sin studiegæld ved 12-års periodens udløb,
- med hvilken ydelse studiegælden skal tilbagebetales i resten af den 15-årige tilbagebetalingsperiode, og

- hvordan låntager skal regulere den månedlige ydelse i overensstemmelse med ændringer i hans indkomstforhold.

Hvis Hypotekbanken tilkendegiver, at studiegælden vil kunne eftergives delvist, vil låntager på ethvert tidspunkt i tilbagebetalingsforløbet kunne beregne, hvor stor en del af gælden, der ikke eftergives, og hvordan restgælden skal tilbagebetales.

Tilsagnet er bindende for Hypotekbanken, så længe låntagers indkomstforhold ikke ændrer sig væsentligt inden 12-års periodens udløb.

Har låntager tillige optaget et stats- eller studielån, vil dette lån være omfattet af tilkendegivelsen og den senere afgørelse om eftergivelse af studiegæld.

Efter forhåndstilkendegivelsen overtager Hypotekbanken studiegælden fra låntagers pengeinstitut eller fra Hypotekbankens bankvirksomhed. Forrentningen af gælden stilles i bero, og låntager skal betale på gælden i overensstemmelse med vilkårene i forhåndstilkendegivelsen. Det er låntagers eget ansvar at regulere ydelsen og tilbagebetale gælden i overensstemmelse med forhåndstilkendegivelsen.

Finansministeren kan fastsætte et mindre gebyr for forhåndstilkendegivelsen.

Til § 16

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 afløser § 14, stk. 1-4, i den hidtil gældende lov.

Med den ændrede formulering skelnes der ikke mellem misligholdt og ikke-misligholdt studiegæld, og afgørelsen om eftergivelse træffes på grundlag af mere entydige og objektive kriterier, således at låntager i højere grad opnår klarhed over sin økonomiske situation og forståelse for de forhold, der ligger til grund for afgørelsen om eftergivelse af studiegæld.

Afgørelsen om eftergivelse af studiegæld træffes efter en vurdering af to forhold:

For det første vurderer Hypotekbanken, om låntager indtil afgørelsestidspunktet har tilbagebetalt studiegælden med passende ydelser. Har låntager hidtil tilbagebetalt gælden med en annuitetsmæssigt fastsat ydelse, er der betalt passende på studiegælden. Er det ikke tilfældet, anses den hidtidige betaling for passende, hvis låntager løbende har betalt et beløb svarende til mindst 15% af den del af låntagers bruttoindkomst, som overstiger dagpengeniveauet i den pågældende periode.

For det andet vurderer Hypotekbanken, om låntager kan betale mere på studiegælden inden udløbet af den 15-årige tilbagebetalingsperiode. I givet fald skal låntager i den resterende del af den perioden betale et beløb svarende til 15% af den del af låntagers bruttoindkomst, som overstiger dagpengeniveauet på afgørelsestidspunktet.

Hypotekbanken vurderer, hvor meget låntager kan betale på studiegælden i den 15-årige tilbagebetalingsperiode på grundlag af låntagers bruttoindkomst. Bruttoindkomsten opgøres som låntagers erhvervs- eller overførselsindkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst, bortset fra overskud af ejerbolig. Låntagers konkrete budget indgår ikke i vurderingen, da Hypotekbanken herved undgår at forsøge behandle låntagerne alt efter, hvorledes de disponerer over deres indkomst.

Kun helt særlige omstændigheder – fx udgifter i forbindelse med alvorlig sygdom, invaliditet, omfattende og særlige forsørgerforpligtelser samt betydelige erhvervsrelaterede udgifter – kan bevirke, at Hypotekbanken fraviger bruttoindkomstprincippet.

Hvis låntager søger om eftergivelse af studiegæld efter udløbet af den 15-årige periode, foretager Hypotekbanken en vurdering af, om låntager har betalt studiegælden med passende ydelser frem til ansøgningstidspunktet.

Bestemmelsen i stk. 3, der er ny, beskriver den bindende karakter af forhåndstilkendegivelsen efter loven § 15.

Hvis forudsætningerne for Hypotekbankens forhåndstilkendegivelse ikke længere er til stede, har tilkendegivelsen ikke virkning, når afgørelsen om eftergivelse senere træffes. Det kan fx være tilfældet, hvis låntager ikke har overholdt betalingsvilkårene i forhåndstilkendegivelsen, eller hvis låntagers indkomstforhold har ændret sig væsentligt.

Bestemmelsen i stk. 4 viderefører reglen i § 13, sidste led, i den hidtil gældende lov. De stats- og studielån, som efter bestemmelsen skal overføres til Hypotekbanken i forbindelse med en hel eller delvis eftergivelse, omfatter nu om stunder kun lån, hvor låntager har afsluttet eller afbrudt sin uddannelse, men endnu ikke er forpligtet til at påbegynde tilbagebetalingen. I denne mellempriode administreres lånene fortsat af SU-styrelsen.

Bestemmelsen i stk. 5 viderefører reglerne i § 15, stk. 5, i den hidtil gældende lov og præciserer herunder, at den 15-årige tilbagebetalingsperiode kan forlænges, hvis låntager ikke hidtil har afviklet sin studiegæld med passende ydelser. Bemyndigelsen til finansministeren er senest udmøntet i bekendtgørelse nr. 244 af 29. marts 1996.

Til § 16 a

Bestemmelsen er ny, men svarer i hovedtrækkene til principperne i den lignende regel i konkurslovens § 229 om ophævelse af en tidligere afsagt kendelse om gældssanering. Den her foreslåede regel i bestemmelsens nr. 2 er dog noget mere vidtgående, idet overtrædelse af betalingsvilkårene for en delvis eftergivelse af ansøgerens gæld kan medføre, at afgørelsen om eftergivelse omgøres. Reglen vil dog blive administreret med tilbageholdenhed og kun blive bragt i anvendelse i tilfælde, hvor det ikke er muligt at inddrive det manglende beløb ad anden vej.

De vilkår, Hypotekbanken fastsætter i forbindelse med en afgørelse om delvis eftergivelse, drejer sig først og fremmest om størrelsen af de rater, låntager skal betale og hyppigheden heraf mv., men også an-

dre forhold vil kunne inddrages afhængig af den konkrete situation. Det vil fx kunne være et vilkår, at låntager ikke søger om gældssanering ved skifteretten, sålænge den del af gælden, låntager fortsat skal betale, ikke er fuldt indbetalt.

Til § 16 b

Bestemmelsen viderefører reglen i § 15, stk. 3, i den hidtil gældende lov. Låntagere, der søger om genoptagelse af en afgørelse om eftergivelse truffet efter de hidtil gældende regler, vil ligeledes få behandlet deres fornyede ansøgning efter det hidtidige regelsæt.

Til § 16 c

Bestemmelsen viderefører til dels reglerne i §§ 14, stk. 5, og 16 i den hidtil gældende lov. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under afsnittet om andre forslag.

Til § 16 d

Bestemmelsen er en videreførelse af reglerne i § 15, stk. 6, i den hidtil gældende lov. Dog er reglen om muligheden for at gøre Hypotekbankens afgørelser endelige ikke videreført. Denne del af finansministerens bemyndigelse har ikke været udnyttet hidtil, og den almindelige klageadgang bør ej heller afskæres for afgørelser af denne karakter. Klageadgangen vil blive udformet som en remonstrationsordning med en klagefrist på 4 uger, jf. beskrivelsen heraf i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Til § 3

Tilbudet til låntagerne om, at deres statsgaranterede studielån skal kunne overtages af Hypotekbankens bankvirksomhed, vil forudsætte en del administrativ forberedelse. Herunder skal Hypotekbankens edb-systemer videreudvikles til også at kunne varetage administrationen af disse lån. Det foreslås derfor, at disse regler træder i kraft efter finansministerens nærmere bestemmelse.

De nye regler om behandling af ansøgninger om eftergivelse af studiegyld foreslås ikraftsat den 1. januar 1998. Låntagere, som tidligere har ansøgt om eftergivelse og har fået deres ansøgning realitetsbehandlet af Hypotekbanken, er dog afskåret fra at søge om eftergivelse på ny efter det nye regelsæt for bedømmelse af eftergivelsesansøgninger. Denne gruppe låntageres økonomi er tidligere blevet bedømt efter den hidtidige ordning, og formålet med lovforslaget er som anført i de almindelige bemærkninger først og fremmest at skabe mere overskuelige rammer for afviklingen af de tilbageværende statsgaranterede studielån.

Genoptagelse af alle sager, hvor en låntager er meddelt afslag eller kun delvis eftergivelse, ville i øvrigt være forbundet med meget store omkostninger. Hertil kommer, at en genoptagelse af alle sager, hvor en låntager har opnået delvis eftergivelse, i nogle tilfælde kunne indebære, at allerede indbetalte ydelser måtte udbetales til den pågældende på ny med en deraf følgende udgift for statskassen.

Låntagere, som ikke tidligere har fået deres ansøgning realitetsbehandlet, men som har fået afvist deres ansøgning af formelle årsager, fx hvis 12 års-fristen ikke har været opfyldt, vil dog kunne få deres ansøgning behandlet på ny efter de nye regler.

Bilag til f. t. l. vedr. statsgaranterede studielån m.v.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov nr. 372 af 14. juni 1995 om statsgaranterede studielån foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »pengeinstitutter«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

§ 1. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) administrerer statens garantiforpligtelse for statsgaranterede studielån i pengeinstitutter, der er ydet efter bestemmelserne om statsgaranterede studielån i den tidligere lovgivning om statens uddannelsesstøtte.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

2. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Efter anmodning kan et statsgaranteret studielån overføres til Hypotekbankens bankvirksomhed, som kan yde låntager et nyt lån svarende til det beløb, der er nødvendigt for at indfri studielånet i låntagers hidtidige pengeinstitut. Statens garantiforpligtelse opretholdes uændret over for Hypotekbankens bankvirksomhed.

Stk. 2. Rente, rykkergebyrer og ekspeditionsgebyrer på studielån, der overføres til Hypotekbankens bankvirksomhed efter stk. 1, fastsættes af Hypotekbankens bestyrelse på grundlag af bankvirksomhedens sædvanlige udlånsvilkår. Bestyrelsen fastsætter regler for administrationen af lån, der overføres efter stk. 1.«.

3. § 4, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Finansministeren fastsætter renten for indfrie statsgaranterede studielån. Ren-

ten fastsættes for et halvt år ad gangen som Hypotekbankens bankvirksomheds gennemsnitlige rente for statsgaranterede studielån i det forudgående halvår med et tillæg på 1 procentpoint.«.

§ 4. ---

Stk. 2. Finansministeren fastsætter renten for indfrie statsgaranterede studielån. Renten fastsættes for et halvt år ad gangen under hensyn til renten i det forudgående halvår i de mest betydende pengeinstitutter.

4. I § 5, 1. pkt., indsættes efter »Pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

§ 5. Pengeinstitutterne skal give Hypotekbanken oplysninger om den statsgaranterede studiegæld for alle låntagere. Finansministeren kan fastsætte regler herom, herunder om form og indhold af oplysningerne.

5. I § 8, stk. 1, indsættes efter »pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

6. I § 8 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Afgørelser, der træffes af Hypotekbankens bankvirksomhed, kan påklages til Finansministeriet. Finansministeren fastsætter nærmere regler for klageadgangen, herunder regler om klagefrist.«.

§ 8. De afgørelser, som Hypotekbanken kan træffe efter § 2, kan efter finansministerens bestemmelse helt eller delvis henlægges til pengeinstitutterne.

Stk. 2. Pengeinstitutternes afgørelser kan indbringes for Hypotekbanken, hvis afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 2

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 547 af 26. juni 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 1 udgår: »i pengeinstitutter«.

§ 1. Efter ansøgning kan Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) på statskassens vegne yde tilskud til tilbagebetaling af statsgaranterede studielån i pengeinstitutter og til indfrie statsgaranterede studielån. Hypotekbanken kan endvidere helt eller delvis eftergive skyldig studiegæld, herunder renter og omkostninger.

2. Overskriften til kapitel 1 affattes således:

»Tilskud til statsgaranterede studielån«.

Kapitel 1

Tilskud til studielån i pengeinstitutter

3. § 3, *stk. 1, 2. pkt.*, affattes således:

»Har låntager flere statsgaranterede studielån, foretages en samlet opgørelse.«.

4. I § 3, *stk. 1, 3. pkt.*, udgår: »med pengeinstituttet«.

§ 3. Studiegælden opgøres pr. 31. december året forud for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder. Har låntager studiegæld i flere pengeinstitutter, foretages en samlet opgørelse. Opgørelsen omfatter studiegæld, som låntager efter aftale med pengeinstituttet skal begynde at afvikle senest ved tilskudsårets begyndelse medmindre låntager har fået udsættelse med afviklingen på grund af arbejdsløshed, sygdom eller andre særlige grunde.

Stk. 2. — — —

5. I § 6, *stk. 1*, udgår: »i pengeinstitutter«.

6. § 6, *stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Har låntager flere statsgaranterede studielån, fordeles tilskuddet forholdsmæssigt.«.

§ 6. Administrationen af tilskud til statsgaranterede studielån i pengeinstitutter varetages af Hypotekbanken.

Stk. 2. Anvisningen sker kvartalsvis til låntagers studielånskonto hos långiver. Har en låntager studielånskonto i forskellige pengeinstitutter, fordeles tilskuddet forholdsmæssigt.

7. I § 7 indsættes efter »studielånet«: »som misligholdt mv.«.

§ 7. Hvis Hypotekbanken på statens vegne indfrier studielånet, bortfalder udbetalingen af tilskud fra indfrielsestidspunktet.

8. I § 8, *1. pkt.*, indsættes efter »Pengeinstitutterne«: »og Hypotekbankens bankvirksomhed«.

§ 8. Pengeinstitutterne skal give Hypotekbanken oplysning om den statsgaranterede studiegæld for alle låntagere, opgjort pr. 31. december i det nærmest foregående kalenderår, herunder oplysning om låntagers personnummer, pengeinstituttets registreringsnummer, låntagers kontonummer, samt om låntager har indgået en afviklingsaftale. Finansministeren kan fastsætte regler herom, herunder regler om, under hvilken form oplysninger skal gives.

9. I § 12, *2. pkt.*, indsættes efter »pengeinstituttet«: », herunder i Hypotekbankens bankvirksomhed«.

§ 12. For tilskud til tilbagebetaling af indfrie statsgaranterede studielån gælder reglerne i kapitel 1. Finansministeren kan fastsætte regler om bortfald af disse tilskud, hvis tilbagebetalingsaftalen ikke overholdes, samt om administrationen i de tilfælde, hvor låntager samtidig har studielån i et pengeinstitut.

10. Kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3

Eftergivelse af studiegæld

§ 13. Hypotekbanken kan efter ansøgning eftergive studiegæld, som låntager ikke kan til-

bagebetale med passende ydelser i løbet af en 15-årig tilbagebetalingsperiode.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel omfatter statslån, studielån og statsgaranterede studielån ydet efter uddannelsesstøttelovgivningen.

§ 14. Hypotekbanken kan tidligst behandle en ansøgning om eftergivelse 12 år efter, at

- 1) låntager har afsluttet eller afbrudt sin uddannelse,
- 2) låntager har påbegyndt tilbagebetalingen af gælden, eller
- 3) tilbagebetalingspligten er indtrådt efter lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statsgaranterede studielån.

Stk. 2. Hvis tilbagebetalingen har været udsat på grund af fortsat uddannelse, forlænges den i stk. 1 fastsatte periode tilsvarende.

Stk. 3. Hvis låntager modtager førtidspension eller invaliditetsydelse efter lov om social pension, finder stk. 1 ikke anvendelse. Hvis låntagers erhvervssevne er nedsat i tilsvarende omfang, kan Hypotekbanken se bort fra 12-års kravet i stk. 1.

§ 15. Låntagere, der har statsgaranterede studielån, kan efter ansøgning få en tilkendegivelse om, og i hvilket omfang Hypotekbanken kan eftergive studiegælden, når 12-års perioden i § 14, stk. 1, er udløbet. Det er en betingelse for at opnå en tilkendegivelse, at

- 1) der er forløbet mindst 9 år af 12-års perioden i § 14, stk. 1, og at
- 2) låntager enten
  - a) har indgået og overholdt en aftale med sit pengeinstitut eller Hypotekbankens bankvirksomhed om studiegældens tilbagebetaling, eller
  - b) låntager umiddelbart efter, at Hypotekbanken har overtaget lånet som misligholdt, har indgået og overholdt en aftale om studiegældens tilbagebetaling.

Stk. 2. Hvis Hypotekbanken efter stk. 1 tilkendegiver, at låntagers studiegæld kan eftergives helt eller delvist, overtager Hypotekbanken studiegæld, som administreres af pengeinstitutter eller Hypotekbankens bankvirksomhed. Herefter standses forrentningen af låntagers samlede studiegæld, og Hypotekbanken fastsætter vilkårene for gældens fremtidige tilbagebetaling.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om betaling af et gebyr for en tilkendegivelse efter stk. 1.

§ 16. Hypotekbanken træffer afgørelse om, og i hvilket omfang studiegælden kan eftergives, efter en samlet vurdering af, om

- 1) låntagers hidtidige tilbagebetaling har stået i rimeligt forhold til gældens størrelse og alder eller til låntagers bruttoindkomst, og
- 2) låntager med sin forventede bruttoindkomst kan betale mere af gælden inden udløbet af den 15-årige tilbagebetalingsperiode, jf. § 13, stk. 1.

Stk. 2. Er den 15-årige tilbagebetalingsperiode udløbet, træffer Hypotekbanken afgørelse på grundlag af en vurdering efter stk. 1, nr. 1, for perioden frem til ansøgningstidspunktet.

Stk. 3. Ved afgørelsen er Hypotekbanken bundet af en tilkendegivelse om eftergivelse efter § 15, stk. 1, hvis låntager har tilbagebetalt gælden i overensstemmelse med de vilkår, som Hypotekbanken har fastsat efter § 15, stk. 2. Afgørelsen om eftergivelse træffes på grundlag af låntagers økonomiske forhold ved 12-års periodens udløb.

Stk. 4. Statsgaranterede studielån samt stats- og studielån, som eftergives helt eller delvist, overtages af Hypotekbanken.

Stk. 5. Finansministeren kan fastsætte regler om tilbagebetaling af studiegæld, der ikke eftergives, herunder om forlængelse af tilbagebetalingsperioden ud over 15 år. Finansministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvilke oplysninger pengeinstitutterne, Hypotekbankens bankvirksomhed og låntager skal fremskaffe til brug for bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse af studiegæld.

§ 16 a. Hypotekbanken kan omgøre en afgørelse om hel eller delvis eftergivelse af studiegæld, hvis

- 1) låntager har afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgningen om eftergivelse, eller
- 2) låntager ikke overholder vilkårene for en delvis eftergivelse af gælden.

§ 16 b. Efter fornyet ansøgning kan Hypotekbanken genoptage en afgørelse om eftergivelse, hvis låntagers indkomstforhold forringes væsentligt inden for den 15-årige tilbagebetalingsperiode.

Stk. 2. I tilfælde af genoptagelse af en afgørelse om eftergivelse efter stk. 1 træffer Hypotekbanken ny afgørelse efter de regler, der var gældende på tidspunktet for den oprindelige afgørelse.

§ 16 c. Hvis låntager har anden betydelig gæld end studiegæld, kan Hypotekbanken henvise låntager til at søge om gældssanering efter konkurslovens regler.

Stk. 2. Studiegæld, der er nedskrevet efter en kendelse om gældssanering, kan ikke eftergives efter reglerne i denne lov.

§ 16 d. Afgørelser, der træffes af Hypotekbanken efter reglerne i dette kapitel, kan påklages til Finansministeriet. Finansministeren kan fastsætte nærmere regler om klageadgangen, herunder regler om klagefrist.«.

Kapitel 3

Eftergivelse af studiegæld

§ 13. Hypotekbanken kan efter ansøgning helt eller delvis eftergive studiegæld efter reglerne i §§ 14 og 15. Inden eftergivelse af studiegæld i pengeinstitutter og af statslån, som administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, skal gælden overtages af Hypotekbanken.

§ 14. Studiegæld kan eftergives, hvis låntagers erhvervs-, indtjenings- eller tilbagebetalingsevne er væsentligt reduceret.

Stk. 2. Opfylder låntager ikke betingelserne efter stk. 1, kan Hypotekbanken eftergive den del af gælden, som låntager må antages ikke at kunne afvikle i passende rater over 15 år, jf. § 15, stk. 4.

Stk. 3. Hypotekbanken kan eftergive misligholdt studiegæld, som ikke er omfattet af stk. 1. såfremt gælden er særlig stor eller byrdefuld.

Stk. 4. Afgørelse om eftergivelse træffes på grundlag af en vurdering af låntagers tilbagebetalingsvilje, gældens størrelse, størrelsen af det afviklede beløb og låntagers erhvervs-, indtjenings- og tilbagebetalingsevne.

Stk. 5. Hypotekbanken kan afslå at eftergive studiegæld, såfremt låntager har anden betydelig gæld end studiegæld.

§ 15. Hypotekbanken foretager efter anmodning en bedømmelse af låntagers forhold med henblik på eftergivelse efter § 14. Bedømmelse kan tidligst ske 12 år efter, at ud-

dannelsen er afsluttet eller afbrudt, eller tilbagebetalingspligten er indtrådt efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte og lov om statsgaranterede studielån. Udsættelse af tilbagebetalingen på grund af sygdom, arbejdsløshed eller lignende forhold medfører ikke forlængelse af 12 års perioden.

Stk. 2. Hvis der er tilkendt låntager førtidspension eller invaliditetsydelse i henhold til lov om social pension, eller hvis låntagers situation på anden måde er tilsvarende håbløs, finder den i stk. 1 fastsatte frist ikke anvendelse.

Stk. 3. Hypotekbanken kan genoptage bedømmelsen med henblik på eftergivelse, hvis låntagers erhvervs-, indtjenings- eller tilbagebetalingsevne i løbet af afviklingsperioden forringes væsentligt.

Stk. 4. Træffer Hypotekbanken afgørelse om helt eller delvis at eftergive den del af studiegælden, som låntager må antages ikke at kunne afvikle i passende rater over 15 år, jf. § 14, stk. 2, tilbagebetales den del af gælden, som ikke eftergives, over højst 3 år.

Stk. 5. Finansministeren kan fastsætte regler om ordningen, herunder om tilbagebetaling af studiegæld, som ikke eftergives, og om, hvilke oplysninger, pengeinstitut og låntager skal fremskaffe til brug for bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse af studiegæld.

Stk. 6. Finansministeren kan fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelser, Hypotekbanken har truffet i henhold til bestemmelserne i dette kapitel, herunder at afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 16. Har låntager forgæves søgt om gældssanering efter konkurslovens regler herom, kan anmodning om eftergivelse af studielån efter denne lov tidligst indgives til Hypotekbanken 2 år efter, at gældssaneringssagen er afsluttet.

Stk. 2. Har låntager fået gælden nedsat efter konkurslovens regler om gældssanering, og er låntagers studiegæld omfattet af nedsættelsen, kan der ikke ske yderligere eftergivelse af studiegælden efter denne lovs regler.

Skriftlig fremsættelse (8. oktober 1997)

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Hermed skal jeg for det høje Ting fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranterede studielån og lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld. (Lempelse af reglerne for tilbagebetaling og eftergivelse af statsgaranterede studielån m.v.).

(Lovforslag nr. L 16).

Statsgaranterede studielån kunne ydes i perioden 1964 til 1989, men blev efter en overgangsordning endeligt afskaffet i 1993. Lånene blev ydet af låntagernes pengeinstitut mod en statslig garanti på 100% af lånebeløbet inkl. renter og omkostninger.

Ved udgangen af 1996 udestår fortsat en restgæld i pengeinstitutterne på ca. 2,2 mia. kr., fordelt på ca. 36.000 låntagere. Både restgælden og antallet af låntagere er dog godt halveret i de seneste 5 år. Den gennemsnitlige bankrente for disse lån er pt. 6,2%, men har i årenes løb været langt højere, hvilket især gjorde sig gældende i højrenteperioden i 1980'erne.

Uanset de ordninger, der tidligere er etableret for at lette situationen for låntagerne, er der dog fortsat en ikke helt lille personkreds, der på grund af længerevarende uddannelsesforløb og den periodevis høje rente er økonomisk vanskeligt stillet.

Det er med dette lovforslag hensigten at lempe reglerne for tilbagebetaling og eftergivelse af statsgaranterede studielån mv. og skabe mere overskuelige rammer for afviklingen af de tilbageværende studielån.

Forslaget består af følgende elementer:

1. Tilbud om refinansiering i Hypotekbankens bankvirksomhed

Låntagere med statsgaranterede studielån i de private pengeinstitutter tilbydes at overføre lånet til Hypotekbankens bankvirksomhed til

en markedsmæssigt bestemt rente, der i lyset af statsgarantien normalt vil ligge under den rente, som pengeinstitutterne beregner på disse lån. Ordningen gøres udgiftsneutral for statskassen ved at lade overtagelsen af lånene finansiere gennem bankvirksomhedens egen låneoptagelse.

2. Forhåndstilkendegivelse om eftergivelse af statsgaranterede studielån

Låntager skal, når der er forløbet 9 år fra uddannelsens afslutning eller afbrydelse, kunne opnå en forhåndstilkendegivelse om og i hvilket omfang, gælden vil kunne eftergives, når der er forløbet 12 år efter uddannelsens afslutning eller afbrydelse.

3. Øvrige ændringer

De ændringer, der er omtalt under 1.-2. foreslås fulgt op af følgende ændringer i Hypotekbankens praksis i forbindelse med vurderingen af eftergivelsesansøgninger på følgende områder:

a) Objektive vilkår for eftergivelse

Den hidtidige eftergivelsesordning foreslås forenklet og objektiviseret i henseende til bedømmelsen af låntagers hidtidige og fremtidige tilbagebetaling, hvilket vil gøre ordningen mere gennemskuelig for den enkelte låntager.

b) Formuevurdering

Hypotekbanken har hidtil ladet låntagers positive formue indgå i bedømmelsen af, om eftergivelse kan bevilges. Det er hensigten at ændre denne praksis således, at låntagers formueforhold ikke får indflydelse på afgørelsen om eftergivelse.

c) Låntagers husstand

Hypotekbanken vil fremover kun inddrage låntagers egne økonomiske forhold i bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse. Således vil en eventuel ægtefælles eller samlevers indkomstforhold ikke længere blive inddraget, ligesom låntagers eventuelle forsørger- eller bi-

dragsforpligtelser ikke længere får indflydelse på bedømmelsen.

Også ændringerne under b) og c) vil bidrage til forenkling af ordningen.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Resumé

1

1. Lovforslag nr. 100 om statsgaranterede studielån m.v.

1.1. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.1. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.2. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.3. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.4. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.5. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.6. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.7. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.8. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.9. Lov om statsgaranterede studielån m.v.

1.1.1.10. Lov om statsgaranterede studielån m.v.